

Bruxelles, 15. ožujka 2023.
(OR. en)

7375/23

ECOFIN 240
UEM 64

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Predmet:	Smjernice za reformu okvira gospodarskog upravljanja EU-a – Zaključci Vijeća

Za delegacije se u prilogu nalaze Zaključci Vijeća o smjernicama za reformu okvira gospodarskog upravljanja EU-a, kako su odobreni na sastanku Vijeća ECOFIN 14. ožujka 2023.

ZAKLJUČCI VIJEĆA

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE:

1. **PODSJEĆA** da države članice svoje ekonomske i fiskalne politike smatraju pitanjem od zajedničkog interesa i koordiniraju ih u okviru Vijeća, u skladu s Ugovorom. **ISTIČE** da je okvir gospodarskog upravljanja EU-a, koji se oslanja na reforme i ulaganja kojima se potiču rast i otpornost, ključan za djelotvornu koordinaciju i nadzor ekonomskih politika diljem EU-a jer se njime srednjoročno i dugoročno osigurava stabilnost i održivost javnih financija za sve države članice, potiče održiv gospodarski rast i konvergencija te uklanjaju makroekonomske neravnoteže.
2. **POTVRĐUJE** da se gospodarstvo EU-a nastavilo snažno oporavljati nakon pandemije, djelomice zahvaljujući brzom djelovanju u okviru politika na nacionalnoj razini i razini EU-a. Međutim, suočeno je s višestrukim kratkoročnim i dugoročnim gospodarskim i društvenim izazovima zbog pojačanih geopolitičkih napetosti, visoke inflacije i povećanih kamatnih stopa, klimatskih promjena, digitalizacije, demografskih promjena, potrebe za poticanjem konkurentnosti i strateške autonomije u otvorenom gospodarstvu, važnosti osiguravanja cjenovno pristupačne energije i sigurnosti opskrbe te potrebe za izgradnjom obrambenih sposobnosti. Mnogi od tih izazova zahtijevaju ambiciozne reforme i znatna ulaganja. Kriza uzrokovana pandemijom i posljedice rata Rusije protiv Ukrajine također doprinose dodatnom povećanju ionako visokih razina duga, koje je potrebno postupno i realistično smanjivati.

3. POZDRAVLJA objavu Komunikacije Komisije od 9. studenoga 2022. o smjernicama za reformu okvira gospodarskog upravljanja EU-a. PRIMA NA ZNANJE poziv Europskog vijeća Komisiji i Vijeću da brzo napreduju u radu na preispitivanju gospodarskog upravljanja, uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća iz veljače 2023. UVAŽAVA činjenicu da bi se preispitivanjem postojećeg okvira mogla povećati njegova djelotvornost.
4. NAGLAŠAVA odgovornost na nacionalnoj razini kao jednu od osnovnih sastavnica djelotvornog okvira gospodarskog upravljanja. UVAŽAVA prednosti prijelaza na višegodišnje fiskalno planiranje, uz zadržavanje godišnjeg ciklusa nadzora u kontekstu europskog semestra. POTVRĐUJE potrebu da se u okviru diferenciranih etapa fiskalnog kretanja uzmu u obzir polazne fiskalne pozicije i perspektiva država članica, kao i njihova gospodarska obilježja. ISTIČE važnost pojednostavnjenja okvira i očuvanja njegove multilateralnosti. UKAZUJE na važnost jednakog postupanja, transparentnosti i predvidljivosti.
5. ISTIČE sljedeća područja približavanja stajališta država članica o reformiranom okviru gospodarskog upravljanja:
 - a) Referentne vrijednosti iz Ugovora, tj. 3 % za udio planiranog ili stvarnog državnog deficita u bruto domaćem proizvodu po tržišnim cijenama i 60 % za udio državnog duga u bruto domaćem proizvodu po tržišnim cijenama, ostaju nepromijenjene. Okvirom gospodarskog upravljanja trebalo bi osigurati djelotvornije, učinkovitije i održivije poštovanje tih referentnih vrijednosti.
 - b) Sve države članice trebale bi predstaviti nacionalne srednjoročne fiskalno-strukturne planove nakon stupanja na snagu reformiranog okvira gospodarskog upravljanja. Ti planovi trebali bi obuhvaćati fiskalnu politiku, reforme i ulaganja. U njima bi trebalo odrediti nacionalne etape fiskalnih kretanja koje se u smislu neto primarnih rashoda definiraju kao jedinstveni operativni pokazatelj.

- c) Države članice trebale bi pripremiti etape fiskalnih kretanja kao dio svojih nacionalnih planova u skladu s tehničkim smjerom fiskalnih kretanja koji određuje Komisija. Time će se utvrditi okvir za dijalog s dotičnom državom članicom, pri čemu bi se razlike između plana i smjera kretanja trebale propisno obrazložiti. Smjer kretanja koji određuje Komisija trebao bi se oslanjati na zajednički dogovorenu, ponovljivu, predvidljivu i transparentnu metodologiju te uključivati analizu javnog duga i gospodarskih izazova. Temeljiti će se i na redovitim tehničkim raspravama o projekcijama i predviđanjima te bi se o njoj trebalo raspravljati u multilateralnom kontekstu u relevantnim odborima. Tehničkim smjerom kretanja koji određuje Komisija trebao bi se postići fiskalni napor u cilju dostatnog smanjenja duga ili njegova održavanja na razboritoj razini, uz istodobno očuvanje održivosti javnih financija i promicanje reformi i javnih ulaganja. U tu bi svrhu trebalo razmotriti zajedničke zaštitne odredbe za osiguravanje dostatnog smanjenja duga i sprečavanje odlaganja poduzimanja fiskalnih napora na kraj razdoblja.
- d) Uz potpunu transparentnost i na temelju zajedničkih načela ocjenjivanja o kojima treba postići dogovor Komisija bi trebala procijeniti planove i moguća ažuriranja koji bi potom podlijegali multilateralnom nadzoru i potvrdi Vijeća. Okvirom bi se trebala uvažiti potreba da se državama članicama omogući da svoje ekonomske politike oblikuju putem demokratskih procesa. Stoga bi se svi planovi mogli uskladiti, na zahtjev, s nacionalnim izbornim ciklusom, revidirati nakon preuzimanja dužnosti novih vlada i ažurirati u objektivnim okolnostima, pri čemu se zadržava ambicija fiskalne prilagodbe.
- e) Razdoblje fiskalne prilagodbe moglo bi se produljiti ako se država članica obveže na prihvatljiv skup reformi i ulaganja kojima se jačaju izgledi za rast ili otpornost, osnažuju javne financije, a time i njihova dugoročna održivost, te se rješavaju strateški prioriteti EU-a, među ostalim izazovi javnih ulaganja za zelenu i digitalnu tranziciju te izgradnja obrambenih sposobnosti. Prilagodba bi se trebala odvijati prema odgovarajućem rasporedu kako bi se spriječilo odlaganje poduzimanja napora na kraj razdoblja.

- f) U nacionalnim planovima svih država članica trebalo bi osigurati usklađenost s kriterijem deficita ili dostatan i vjerodostojan napredak prema postizanju takve usklađenosti, prema potrebi u skladu s preporukama Vijeća u tu svrhu, u cjelokupnom planu. Postupak u slučaju prekomjernog deficita zbog kršenja kriterija deficita od 3 %, uključujući procjenu relevantnih čimbenika, trebao bi ostati nepromijenjen.
- g) Za države članice s udjelom javnog duga u BDP-u većim od 60 % nacionalnim srednjoročnim planovima trebalo bi osigurati dostatno smanjivanje tog udjela. Za države članice koje imaju udio javnog duga u BDP-u manji od 60 %, ali se suočavaju s izazovima u pogledu javnog duga, nacionalnim srednjoročnim planom mora se osigurati da taj udio ostane na razboritoj razini. Ispitivanje postojanja prekomjernog deficita zbog kršenja kriterija duga trebalo bi pokrenuti u slučajevima kada je država članica prekršila referentnu vrijednost od 60 % te je uočeno odstupanje od dogovorenih etapa fiskalnih kretanja. U postupku u slučaju prekomjernog deficita zbog kršenja kriterija duga uzimaju se u obzir svi relevantni čimbenici. Njihovu bi primjenu, prema potrebi, trebalo pojasniti. Komisija bi u dogovoru s Vijećem trebala utvrditi načine za praćenje kumulativnih odstupanja, i naviše i naniže, u odnosu na dogovorene etape kretanja fiskalnih prilagodbi. Za države članice s malim izazovima u pogledu duga etapama fiskalnih kretanja utvrđenim u nacionalnim planovima trebalo bi osigurati vjerodostojno i trajno održavanje deficita ispod razine od 3 % ili njegovo dostatno smanjivanje do te granice, kao i zadržavanje udjela duga na razboritoj razini, uzimajući u obzir da treba osigurati srednjoročnu i dugoročnu održivost javnih financija i izbjeći neopravdano gomilanje duga.

- h) Izvršavanje bi trebalo učiniti djelotvornijim, među ostalim putem veće transparentnosti. Izvorni novčani iznos financijskih sankcija trebalo bi smanjiti kako bi se omogućila realističnija primjena.
- i) Potrebno je utvrditi opću klauzulu o odstupanju u slučaju velikih šokova u europodručju ili EU-u u cjelini kako bi se izvršila prilagodba iznimnim okolnostima u kojima poštovanje etapa fiskalnih prilagodbi nije realistično moguće i omogućila privremena odstupanja od srednjoročnog plana. Klauzulom o odstupanju za pojedinačne zemlje trebala bi se omogućiti privremena odstupanja od etapa kretanja fiskalnih prilagodbi, i to u iznimnim okolnostima na koje određena vlada ne može utjecati i koje izrazito utječu na javne financije dotične države članice. Trebalo bi uspostaviti odgovarajuće postupke za aktivaciju i produljenje klauzula o odstupanju. Vijeće bi trebalo sudjelovati u primjeni klauzula o odstupanju na temelju procjene Komisije.
- j) Postojeću ulogu nacionalnih neovisnih fiskalnih institucija u izradi ili potvrđivanju makroekonomskih projekcija trebalo bi zadržati i prilagoditi je srednjoročnim fiskalno-strukturnim planovima, pri čemu bi se mogli razmotriti minimalni standardi. Neovisne fiskalne institucije ne bi trebale sudjelovati u fazi izrade nacionalnih planova. Trebalo bi razmisliti o većoj ulozi Europskog fiskalnog odbora u okviru gospodarskog upravljanja.
- k) Države članice koje se u svojim nacionalnim fiskalnim okvirima služe pokazateljem strukturnog salda trebale bi imati mogućnost da kretanje rashoda pretvore u strukturni saldo isključivo za nacionalne proračunske potrebe.

- 1) Postupak u slučaju makroekonomske neravnoteže i dalje je ključan za otkrivanje, sprečavanje i ispravljanje neravnoteža koje negativno utječu na pravilno funkcioniranje gospodarstva država članica, ekonomsku i monetarnu uniju ili gospodarstvo Europske unije u cjelini. Taj postupak trebalo bi jače usmjeriti na budućnost u svrhu ranijeg otkrivanja novonastalih rizika. Trebao bi biti i dinamičniji u smislu da se procjena neravnoteža snažnije temelji na razvoju rizika i provedbi politika te sadržavati jasnije kriterije za promjenu statusa država članica u okviru postupka u slučaju makroekonomske neravnoteže. Trebalo bi ojačati odgovornost, predvidljivost, transparentnost, jednako postupanje, izvršavanje i aspekte postupka koji se odnose na europodručje.
6. ISTIČE da je okvir gospodarskog upravljanja ključni stup strukture ekonomske i monetarne unije (EMU) jer podupire stabilnost zajedničke valute i otpornost gospodarstva europodručja. NAGLAŠAVA važnost provedbe nacrtâ proračunskog plana pri koordinaciji fiskalnih politika i osiguravanju usklađenosti nacrtâ proračuna država članica europodručja s fiskalnim pravilima EU-a. SLAŽE SE da bi s obzirom na snažnu koordinaciju fiskalnih politika unutar europodručja taj proces trebalo nastaviti unutar reformiranog okvira, uz potporu preporuke za europodručje o fiskalnoj politici i praćenja ukupne proračunske situacije u europodručju. POTVRĐUJE da bi trebalo razviti analizu u postupku u slučaju makroekonomske neravnoteže i time ojačati aspekte tog postupka koji se odnose na europodručje. SLAŽE SE da bi se okvir za nadzor nakon provedbe programa mogao racionalizirati i da bi se intenzitet nadzora mogao s vremenom i u svim državama članicama prilagoditi ovisno o gospodarskim, fiskalnim ili financijskim kretanjima. SMATRA da bi okvirom gospodarskog upravljanja i daljnjim koracima u produbljivanju ekonomske i monetarne unije (EMU) trebalo uzeti u obzir pouke izvučene iz odgovorâ ekonomskih politika Unije na prethodne krize.

7. POZIVA na brz nastavak rada na preispitivanju gospodarskog upravljanja, prije i nakon bilo kakvih zakonodavnih prijedloga. SLAŽE SE da su potrebna dodatna pojašnjenja i rasprave, među ostalim kad je riječ o definiranju smjera kretanja koji određuje Komisija, zahtjevima za države članice za koje se smatra da imaju male izazove u pogledu duga, prema mogućnosti uključivanjem smjera fiskalnih kretanja, definiciji agregata rashoda, primjerenosti i oblikovanju zajedničkih kvantitativnih referentnih vrijednosti za potporu reformiranom okviru, načelima za proširenje etapa fiskalnog kretanja, ulozi preporuka za pojedinačne zemlje, izvršavanju nacionalnih planova i poticajima za reforme i ulaganja.
8. PODSJEĆA da Ugovor o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju, u skladu s njegovim člankom 2., treba tumačiti u sukladnosti s pravom EU-a i primjenjivati u mjeri u kojoj je to spojivo s pravom EU-a. UVIĐA da bi trebalo uskladiti ta ugovor i revidirani Pakt o stabilnosti i rastu. POZIVA na razmatranje o tome kako osigurati takvu usklađenost.
9. POZIVA Komisiju da, prije nego što objavi svoje zakonodavne prijedloge, uzme u obzir približena stajališta država članica i nastavi surađivati s državama članicama u područjima o kojima bi trebalo dodatno raspravljati. ODLUČUJE rješavati moguće sljedeće korake u okviru Vijeća s ciljem dovršetka zakonodavnog rada u 2023.